

2024/223

10.1.2024 г.

РЕГЛАМЕНТ (ЕС) 2024/223 НА СЪВЕТА

от 22 декември 2023 година

за изменение на Регламент (ЕС) 2022/2577 за определяне на рамка за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 122, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) С Регламент (ЕС) 2022/2577 на Съвета ⁽¹⁾ се въвеждат спешни и целенасочени мерки за ускоряване на темпа на внедряване на възобновяеми енергийни източници. Внедряването на енергия от възобновяеми източници в Съюза може значително да допринесе за смекчаване на последиците от енергийната криза чрез укрепване на сигурността на доставките в Съюза, намаляване на нестабилността на пазара и понижаване на цените на енергията. Тъй като дългите и сложни процедури за издаване на разрешения представляваха ключова пречка пред скоростта и мащаба на инвестициите във възобновяеми енергийни източници и свързаната с тях инфраструктура, Регламент (ЕС) 2022/2577 имаше за цел да се въведат допълнителни спешни и целенасочени мерки за постигане на незабавно ускоряване на някои от процедурите за издаване на разрешения, приложими за конкретни технологии за енергия от възобновяеми източници и видове проекти, които имат най-голям потенциал за бързо внедряване, за да се смекчат последиците от енергийната криза. Регламент (ЕС) 2022/2577 ще се прилага до 30 юни 2024 г.
- (2) Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета ⁽²⁾, с която се изменя Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета ⁽³⁾, влезе в сила на 20 ноември 2023 г., като с нея бяха въведени промени в законодателната рамка за регулиране на енергията от възобновяеми източници до 2030 г. и след това, включително разпоредби за рационализиране на процедурите за издаване на разрешения, приложими за проекти за енергия от възобновяеми източници. Някои от мерките, въведени с Регламент (ЕС) 2022/2577, бяха включени и в Директива (ЕС) 2018/2001 посредством Директива (ЕС) 2023/2413. Директива (ЕС) 2023/2413 обаче не отразява някои от по-извънредните мерки, съдържащи се в Регламент (ЕС) 2022/2577, като по този начин ограничаваша изключителния и временен характер на въпросните мерки. Вместо това с посочената директива беше въведен стабилен и дългосрочен постоянен режим за ускоряване на процедурите за издаване на разрешения, с който се установяват специални стъпки и процедури, които изискват по-дълъг срок за изпълнение. Държавите членки са задължени да транспонират Директива (ЕС) 2023/2413 в националното си право до 21 май 2025 г., с изключение на някои от разпоредбите, уреждащи процедурите за издаване на разрешения, които имат по-ранна дата за транспониране, а именно 1 юли 2024 г., което е непосредствено след датата на изтичане на срока на действие на Регламент (ЕС) 2022/2577. След транспонирането на Директива (ЕС) 2023/2413 проектите за енергия от възобновяеми източници ще се ползват от разпоредбите, въведени с нея, за да се рационализират процедурите за издаване на разрешения.
- (3) Съгласно Регламент (ЕС) 2022/2577 Комисията извърши преглед на посочения регламент преди 31 декември 2023 г. с оглед на развитието на ситуацията със сигурността на доставките и цените на енергията и необходимостта от допълнително ускоряване на внедряването на енергията от възобновяеми източници и представи на Съвета доклад за основните констатации от този преглед. Въз основа на извършения преглед Комисията предложи удължаване на срока на действие на някои разпоредби на посочения регламент.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2022/2577 на Съвета от 22 декември 2022 г. за определяне на рамка за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 335, 29.12.2022 г., стр. 36).

⁽²⁾ Директива (ЕС) 2023/2413 на Европейския парламент и на Съвета от 18 октомври 2023 г. за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001, Регламент (ЕС) 2018/1999 и Директива 98/70/ЕО по отношение на насърчаването на енергията от възобновяеми източници и за отмяна на Директива (ЕС) 2015/652 на Съвета (ОВ L, 2023/2413, 31.10.2023 г., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽³⁾ Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 82).

- (4) В своя доклад от 28 ноември 2023 г. относно преразглеждането на Регламент (ЕС) 2022/2577 на Съвета от 22 декември 2022 г. за определяне на рамка за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници Комисията установи, че условията за удължаване на срока на действие на Регламент (ЕС) 2022/2577 са изпълнени, и предложи да се удължи срока на действие на избрани мерки, които имат най-голям потенциал за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници и които са различни от мерките в Директива (ЕС) 2018/2001 и предполагаемо водят до значително ускоряване на процеса на издаване на разрешения за енергия от възобновяеми източници и за свързани с нея проекти за мрежова инфраструктура или имат значителен потенциал за това. Беше взет предвид фактът, че с Директива (ЕС) 2023/2413 в Директива (ЕС) 2018/2001 са въведени някои разпоредби за рационализиране на процедурите за издаване на разрешения, приложими за проекти за енергия от възобновяеми източници, включително правила по същите или сходни теми като обхванатите от Регламент (ЕС) 2022/2577. Фактът, че въведените с Директива (ЕС) 2023/2413 правила за издаване на разрешения, с изключение на правилата, свързани със зоните за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници съгласно членове 15в и 16а от посочената директива, трябва да бъдат транспонирани до 1 юли 2024 г., непосредствено след датата на изтичане на срока на действие на Регламент (ЕС) 2022/2577, също беше взет под внимание.
- (5) След влизането в сила на Регламент (ЕС) 2022/2577 равнището на готовност на пазара на електроенергия и сигурността на доставките в Съюза се подобриха. Въпреки това продължават да съществуват сериозни рискове за сигурността на енергийните доставки в Съюза. Положението на пазара на газ в световен мащаб остава много напрегнато. Цените на газа все още са значително по-високи от тези преди кризата, с неизбежни последици за покупателната способност на гражданите на Съюза и конкурентоспособността на предприятията в Съюза. Това се изостря от голямата нестабилност на пазара, произтичаща, наред с другото, от напрегнатата геополитическа обстановка. Неотдаващите случаи на значителна нестабилност на цените през лятото и есента на 2023 г., когато цените нараснаха с повече от 50 % в рамките на няколко седмици, в резултат на събития като стачката в австралийските съоръжения за втечен природен газ (ВПП), кризата в Близкия изток или прекъсването на газопровода „Balticconnector“, показват, че пазарите са все още нестабилни и уязвими дори при относително малки сътресения в търсенето и предлагането. При тези условия страхът от недостиг, произтичащ дори само от изолирано събитие, може да предизвика отрицателни системни реакции в целия Съюз, със сериозни последици за цените на енергията. Освен това, поради значителното намаляване на вноса на руски газ по газопроводи през изминалата година, наличието на доставки на газ за Съюза намаля значително в сравнение с положението преди кризата. При настоящото равнище на вноса на газ по газопроводи се очаква Съюзът да получи приблизително 20 млрд. куб. метра руски газ, което е около 110 млрд. куб. метра по-малко, отколкото през 2021 г. Поради това продължава да съществува сериозен риск от възникване на недостиг на газ в Съюза.
- (6) Световните пазари на газ остават много напрегнати и се очаква да останат така за известно време. Както беше отбелязано от Международната агенция по енергетика (МАЕ) в нейния Средносрочен доклад за природния газ от 2023 г., световните доставки на ВПП са нараснали съвсем слабо през 2022 г. (с 4 %) и през 2023 г. (с 3 %). В своя доклад „Перспективи в световната енергетика — 2023 г.“ (World Energy Outlook 2023) МАЕ очаква, че равновесието на пазара ще остане неустойчиво в близко бъдеще, въпреки факта, че е планирано от 2025 г. да влязат в действие нови мощности за ВПП.
- (7) Тези сериозни трудности се изострят от редица допълнителни рискове, включително съживяване на търсенето на ВПП в Азия, което може да намали наличностите на газ на световния пазар на газ, студена зима, която би могла да доведе до увеличаване на търсенето на газ с до 30 млрд. куб. метра, екстремни метеорологични явления, които биха могли да засегнат съхранението на водноелектрическа енергия и производството на енергия от АЕЦ поради ниски нива на водата, което би могло да доведе до последващо увеличаване на търсенето на електроенергия, произведена от газ, допълнителни прекъсвания в критичните инфраструктури, като например саботажите срещу газопроводите „Северен поток“ през септември 2022 г. или прекъсването на газопровода „Balticconnector“ през октомври 2023 г., както и влошаване на геополитическата среда, по-специално в страните и регионите, които са от значение за сигурността на енергийните доставки за Съюза, като Украйна, Азербайджан и Близкия изток.
- (8) Като се има предвид настоящото напрегнато равновесие между предлагането и търсенето, дори малко прекъсване на доставките на енергия би могло да окаже голямо въздействие върху цените на газа и електроенергията и да причини сериозни и трайни вреди за европейската икономика, като засегне нейната конкурентоспособност, а също и да причини трайни вреди на гражданите на Съюза. Поради това настоящата ситуация излага целия Съюз на рискове от недостиг на енергия и високи цени на енергията.
- (9) Ускореното внедряване на енергията от възобновяеми източници изигра съществена роля в стратегията на Съюза за справяне с енергийната криза и беше основно средство за повишаване на сигурността на доставките и за защита на потребителите от нестабилност на цените, чрез намаляване на общото търсене на газ в Съюза. В своя доклад „Renewable Energy Market Update“ („Актуална информация относно пазара на енергия от възобновяеми източници“) от юни 2023 г., озаглавен „Колко пари спестяват европейските потребители благодарение на възобновяемите енергийни източници?“ МАЕ е изчислила, че без допълнително инсталираните мощности за енергия от възобновяеми източници, средните цени на едро на електроенергията през 2022 г. са щели да бъдат по-високи с 8 % на всички европейски пазари. През 2022 г. по-голямото производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници замени около 107 TWh производство на електроенергия от изкопаеми горива, равняващо се на около 10 млрд. куб. метра газ, което е довело до икономии, оценявани на над 10 млрд. евро.

- (10) Въпреки че Регламент (ЕС) 2022/2577 е бил в сила за ограничен период, докладът на Комисията показва, че той е допринесъл положително за ускоряване на темпа на внедряване на възобновяеми енергийни източници в Съюза, по-специално чрез рационализиране на процедурите, приложими за конкретни процеси на издаване на разрешения, и чрез повишаване на политическата осведоменост относно значението на ускоряването на процеса на издаване на разрешения за възобновяеми енергийни източници. Въпреки че повечето от последиците от посочения регламент ще станат видими през идните месеци, първоначалните налични данни за производството, внедряването и процеса на издаване на разрешения за енергия от възобновяеми източници и свързаните с тях инфраструктурни проекти за периода след влизането в сила на Регламент (ЕС) 2022/2577 предполагат ускоряване, поне в някои държави членки. Според Евростат през първата половина на 2023 г. производството на енергия от възобновяеми източници в Съюза е било рекордно високо и е заменило допълнителни обеми газ. В доклада на Комисията също така се подчертава положителното развитие по отношение на увеличаването на внедряването на енергия от възобновяеми източници през месеците след влизането в сила на Регламент (ЕС) 2022/2577. Според първоначалните данни от промишлеността, за три тримесечия на 2023 г. в Съюза са инсталирани повече слънчеви фотоволтаични мощности, отколкото през цялата 2022 г. Мощностите за вятърна енергия също са се увеличили значително в няколко държави членки. Наличните данни, събрани в доклада на Комисията, сочат също, че в няколко държави членки е било наблюдавано двуцифрено увеличение на обема на разрешенията, издадени за проекти за енергия от възобновяеми източници след влизането в сила на Регламент (ЕС) 2022/2577. Освен това поне в една държава членка проектите за електроенергийни мрежи, които са важни за по-голямото навлизане на възобновяемите енергийни източници и възлизат общо на над 2 000 km, също се ползват от процес на ускорено издаване на разрешения.
- (11) Като се има предвид, че продължават да съществуват рискове за енергийните доставки и цени, за определен период след края на юни 2024 г. все още ще е необходим по-бърз темп на внедряване на проекти за енергия от възобновяеми източници, за да може постепенно да се прекрати оставащият внос на руски газ. Няма съмнение, че по-високи дялове на енергията от възобновяеми източници биха укрепили още повече устойчивостта на Съюза. Освен това, колкото по-бързо бъде внедряването на възобновяеми енергийни източници, толкова по-голямо ще бъде положителното въздействие върху устойчивостта на Съюза, сигурността на енергийните доставки, цените на енергията и независимостта от руските изкопаеми горива.
- (12) Поради извънредната и все още нестабилна енергийна ситуация, пред която е изправен Съюзът, е необходимо да се удължи срока на прилагане на някои разпоредби от Регламент (ЕС) 2022/2577, а именно разпоредбите, които са показали най-голям потенциал за незабавно ускоряване на използването на възобновяеми енергийни източници и които са различни от мерките, включени в Директива (ЕС) 2018/2001, като по този начин се гарантира, че удължаването на срока на прилагане на Регламент (ЕС) 2022/2577 не дублира посочената директива. Освен това те включват подходящи предпазни мерки, за да се гарантира опазването на околната среда, под формата на специфични условия за тяхното прилагане. Мерките, включени в Директива (ЕС) 2018/2001 се прилагат успоредно с настоящия регламент, като го допълват с допълнителни спешни мерки за ограничен период от време. Ако не бъде удължен срокът на прилагане на Регламент (ЕС) 2022/2577, би възникнал риск от забавяне на темпа на издаване на разрешения и внедряване на възобновяеми енергийни източници и свързаната с тях инфраструктура, по-специално в държавите членки, които са се възползвали в голяма степен от посочения регламент. Например според Германия инсталирането на сушата на съоръжения, произвеждащи около 41 GW вятърна енергия, може да бъде забавено и да отнеме около две години повече или в някои случаи да бъде изцяло спряно, ако срокът на прилагане на Регламент (ЕС) 2022/2577 не бъде удължен, по-специално по отношение на ускоряването на процеса на издаване на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници и за свързаната с тях мрежова инфраструктура, необходима за интегрирането на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система. Скоростта на процеса на издаване на разрешения за редица планирани големи проекти за преносни мрежи с обща дължина хиляди километри също би се забавила, като се очаква забавянето да достигне от една до три години.
- (13) Една от временните мерки, въведени с Регламент (ЕС) 2022/2577, която показва положително въздействие и има значителен потенциал да постигне ефект на ускоряване в бъдеще, е въвеждането в член 3, параграф 1 на оборима презумпция, че проектите за енергия от възобновяеми източници са от по-висш обществен интерес и обслужват общественото здраве и безопасност, за целите на специалните дерогации, предвидени в съответното законодателство на Съюза в областта на околната среда, освен когато има ясни доказателства, че тези проекти имат значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, което не може да бъде смекчено или компенсирано. С член 16е от Директива (ЕС) 2018/2001 беше въведена оборима презумпция, че проектите за енергия от възобновяеми източници са от по-висш обществен интерес и обслужват общественото здраве и безопасност, с почти идентична формулировка като тази в член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2577. Поради това не е необходимо да се удължава срока на прилагане на член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2577, тъй като тази оборима презумпция ще се прилага по силата на член 16е от Директива (ЕС) 2018/2001.

- (14) Член 3, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/2577 обаче изисква на проектите, признати за проекти от по-висш обществен интерес, да се дава приоритет винаги когато се изисква извършване на преценка на правните интереси в отделните случаи и когато с въпросните проекти се въвеждат допълнителни изисквания за компенсация за защита на видовете. В Директива (ЕС) 2018/2001 не се съдържа аналогична разпоредба. Първото изречение на член 3, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/2577 има потенциала, в настоящата спешна и все още нестабилна енергийна обстановка на пазара на енергията, пред която е изправен Съюзът, да ускори допълнително проектите за енергия от възобновяеми източници, тъй като изисква от държавите членки да насърчават въпросните проекти за енергия от възобновяеми източници, като им дават приоритет при разглеждането на различни противоречащи си интереси извън въпросите, свързани с околната среда, в контекста на процеса на планиране и издаване на разрешения в държавите членки. Докладът на Комисията показва стойността на първото изречение на член 3, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/2577, с което се признава относителната значимост на внедряването на енергия от възобновяеми източници в настоящия труден енергиен контекст отвъд конкретните цели на дерогациите, предвидени в директивите, посочени в член 3, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2577. Като се има предвид особено тежкото положение с доставките на енергия, пред което е изправен Съюзът понастоящем, е целесъобразно срокът на прилагане на член 3, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2022/2577 да се удължи, за да се признае по подходящ начин решаващата роля на централите за енергия от възобновяеми източници за борбата с изменението на климата и замърсяването, намаляването на цените на енергията, намаляването на зависимостта на Съюза от изкопаеми горива и гарантирането на сигурността на доставките за Съюза в контекста на извършването на преценка на правните интереси от органите, издаващи разрешения, или националните съдилища. В същото време е целесъобразно също така да се запази предпазната мярка, свързана със защитата на околната среда, че за проекти, признати за проекти от по-висш обществен интерес, се приемат подходящи мерки за опазване на видовете, подкрепени с достатъчно финансови ресурси.
- (15) Както е видно от доклада на Комисията, съществуват предизвикателства при прилагането на едно друго условие за прилагане на специалните дерогации, предвидени в законодателството на Съюза в областта на околната среда, а именно изискването да няма други алтернативни решения. Подобни предизвикателства ограничават практическата полза от оборимата презумпция, че проектите за енергия от възобновяеми източници и тяхното свързване към мрежата, самата свързана с тях мрежа, както и съоръженията за съхранение на енергия са от по-висш обществен интерес, тъй като е изключително трудно да се докаже, че даден проект не би могъл да се осъществи другаде, ако трябва да се вземе предвид територията на цяла държава, и още повече, ако трябва да се вземат под внимание други технологии за енергия от възобновяеми източници. Поради това, за да се ускори внедряването на възобновяеми енергийни източници, тяхното свързване към мрежата и изграждането на мрежовата инфраструктура, необходима за интегрирането на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система, което е ключова цел, призната в съобщението на Комисията от 28 ноември 2023 г., озаглавено „Мрежите — липсващото звено — План за действие на ЕС за мрежите“, е целесъобразно за целите на настоящия регламент да бъде уточнено по какъв начин могат да бъдат постигнати условията за прилагане на специалните дерогации, предвидени в законодателството на Съюза в областта на околната среда, спрямо обхвата на съответните алтернативни условия, които трябва да бъдат вземани предвид. По-специално, за целите на съответното право на Съюза в областта на околната среда, при извършването на необходимите оценки за всеки отделен случай, за да се установи дали съществуват задоволителни алтернативни решения за конкретния проект за енергия от възобновяеми източници или проект за мрежова инфраструктура, необходим за интегрирането на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система, е необходимо да се уточни, че обхватът на оценката на алтернативните решения може да включва решенията, които гарантират постигането на същите цели като въпросния проект, в рамките на същия или подобен период от време и без това да води до значително по-високи разходи. При сравняване на времевата рамка и разходите за задоволителни алтернативни решения държавите членки следва да вземат предвид необходимостта от ускорено и икономически ефективно внедряване на енергия от възобновяеми източници и на мрежовата инфраструктура, необходима за интегрирането на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система в съответствие с приоритетите, определени в техните интегрирани национални планове в областта на енергетиката и климата и техните актуализации, представени съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета (*), както и очакваната бързина за постигането на посочените приоритети. Подобно временно уточнение е оправдано предвид настоящата ситуация на енергийните пазари, за да се улесни навлизането на централи за енергия от възобновяеми източници и свързаната с тях мрежова инфраструктура, като по този начин се признава ролята им в борбата с изменението на климата и замърсяването, намаляването на цените на енергията, намаляването на зависимостта на Съюза от изкопаемите горива и гарантирането на сигурността на доставките за Съюза.
- (16) Когато прилагат съответната дерогация, предвидена в Директива 92/43/ЕИО на Съвета (**), държавите членки са изправени пред допълнителни предизвикателства във връзка с изискването за приемане на компенсаторни мерки по отношение на централата или инсталацията за производство на енергия от възобновяеми източници или свързаната с нея мрежова инфраструктура, която е необходима за интегрирането на възобновяемите енергийни източници в

(*) Регламент (ЕС) 2018/1999 на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2018 г. относно управлението на Енергийния съюз и на действията в областта на климата, за изменение на регламенти (ЕО) № 663/2009 и (ЕО) № 715/2009 на Европейския парламент и на Съвета, директиви 94/22/ЕО, 98/70/ЕО, 2009/31/ЕО, 2009/73/ЕО, 2010/31/ЕС, 2012/27/ЕС и 2013/30/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2009/119/ЕО и (ЕС) 2015/652 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕС) № 525/2013 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ L 328, 21.12.2018 г., стр. 1).

(**) Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г. за опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна (ОВ L 206, 22.7.1992 г., стр. 7).

електроенергийната система. Тези допълнителни предизвикателства могат да доведат до значителни закъснения. Поради това, за да се ускорят такива проекти, като същевременно се запази високо равнище на опазване на околната среда, е целесъобразно за целите на настоящия регламент да се уточни, че компенсаторните мерки могат да се изпълняват успоредно с изпълнението на проекта при строги условия. Условията, изразяващи се в това екологичните процеси, които са от съществено значение за поддържането на структурата и функциите на защитената зона, да не са необратимо засегнати преди въвеждането на компенсаторните мерки и цялостната кохерентност на мрежата „Натура 2000“ да не бъде застрашена, гарантират опазването на екологичната цялост на защитената зона и осигуряването на високо равнище на защита на защитените зони по „Натура 2000“. Това временно уточняване е оправдано с оглед на настоящата ситуация на енергийните пазари, за да се улесни внедряването на централи или инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници и свързаната с тях мрежова инфраструктура.

- (17) Друга разпоредба с потенциал за значително ускоряване на темпа на внедряване на възобновяеми енергийни източници се съдържа в член 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2577. С този член се налага максимален срок от шест месеца за модернизирането на съществуващи централи за енергия от възобновяеми източници. Модернизирането на съществуващи централи за енергия от възобновяеми източници има значителен потенциал за бързо увеличаване на производството на енергия от възобновяеми източници, което дава възможност за намаляване на потреблението на газ. С него се дава възможност за продължаване на използването на обекти със значителен потенциал за енергия от възобновяеми източници, което намалява необходимостта от определяне на нови площадки за проекти за енергия от възобновяеми източници. Модернизирането на ветрогенераторна централа чрез инсталиране на по-ефикасни турбини обикновено позволява да се запази или увеличи съществуващата мощност, но с по-малък брой, по-големи и по-ефикасни турбини. Наред с това при модернизирането се използва съществуващата вече връзка към мрежата, има вероятност да е налице по-голямо обществено одобрение и въздействието върху околната среда е вече известно.
- (18) В своя преглед съгласно Регламент (ЕС) 2022/2577 Комисията установи, че има възможност за по-нататъшно рационализиране на процеса на издаване на разрешения, приложим за модернизирането на проекти за енергия от възобновяеми източници, по-специално в държавите членки с по-голям потенциал за модернизиране. В тази връзка с Директива (ЕС) 2023/2413 се въвеждат няколко разпоредби в Директива (ЕС) 2018/2001, включително максимални срокове за издаване на разрешения. С член 166 от Директива (ЕС) 2018/2001 се въвежда максимален срок от една година за модернизиране на проекти за енергия от възобновяеми източници, разположени извън зоните за ускорено внедряване на проекти за енергия от възобновяеми източници, а в член 16а от същата директива е включен шестмесечен срок за проекти за енергия от възобновяеми източници, разположени в зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници. Като се има предвид, че крайният срок за изпълнение на определянето на зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници е 27 месеца от влизането в сила на Директива (ЕС) 2018/2001 (което означава, че тези зони ще трябва да бъдат определени до 20 февруари 2026 г.), дори ако тези зони могат да бъдат определени по-рано, е целесъобразно да се удължи срока на прилагане на член 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2577. Това удължаване включва целево изменение на обхвата на член 5, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2577, така че прилагането му да се ограничи до зоните, определени съгласно член 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577. Удължаването на срока на прилагане на член 5, параграф 1 от посочения регламент, заедно със срока на прилагане на член 6 от него, следва да гарантира, че за модернизирането на проекти за енергия от възобновяеми източници, разположени в специалните области, определени доброволно от държавите членки съгласно Регламент (ЕС) 2022/2577, се прилага незабавно амбициозен срок за издаване на разрешения, докато максималните срокове за модернизиране на проекти за енергия от възобновяеми източници, съдържащи се в Директива (ЕС) 2018/2001, ще се прилагат за останалата част от територията. Нещо повече, това е в съответствие с въведеното с Директива (ЕС) 2023/2413 разграничение между зоните за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници и зоните, които нямат такъв статут.
- (19) С член 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577 на държавите членки се позволява при определени условия, целящи да се гарантира опазването на околната среда, да освобождават проекти за енергия от възобновяеми източници и проекти за съхранение на енергия и проекти за електроенергийни мрежи, които са необходими за интегрирането на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система, от определени задължения за оценка на въздействието върху околната среда, установени в законодателството на Съюза в областта на околната среда. Прилагането на член 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577 не е задължително за държавите членки. Този член им предоставя ефективен инструмент за ускоряване на внедряването на енергията от възобновяеми източници и свързаните с нея инфраструктурни проекти, като се гарантира грижливо поддържано равновесие между необходимостта от внедряване на възобновяеми енергийни източници с много по-бърза скорост и необходимостта да се гарантира опазването на чувствителни от екологична гледна точка зони. Както е обяснено в доклада на Комисията, член 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577 е довел до осезаеми положителни резултати както по отношение на броя на успешните проекти за енергия от възобновяеми източници и проекти за електроенергийни мрежи, които са в процес на внедряване, така и по отношение на потенциала за ускоряване и съкращаване на процеса на издаване на разрешения в държавите членки, които са го използвали. Според констатациите в доклада на Комисията, основани на оценки, предоставени от държавите членки и заинтересованите страни, това ускоряване може да варира от няколко месеца и до три години за проекти, разположени в морето.

- (20) Въз основа на доказателствата, събрани в доклада на Комисията, удължаването на срока на прилагане на член 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577 изглежда необходимо предвид особено напрегнатата обстановка с доставките на енергийните пазари, с цел да се гарантира незабавно сериозно ускоряване на проектите за енергия от възобновяеми източници. Този член може и следва да съществува за ограничен период от време съвместно с разпоредбите на Директива (ЕС) 2018/2001 относно определянето на зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници и зони за мрежова инфраструктура и инфраструктура за съхранение, необходими за интегриране на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система, и по никакъв начин не възпрепятства определянето на такива зони.
- (21) С Директива (ЕС) 2018/2001 на държавите членки се налага задължението да определят зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници за една или повече технологии за енергия от възобновяеми източници в срок от 27 месеца от влизането в сила на Директива (ЕС) 2023/2413. Дори ако държавите членки могат да определят зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници още от момента на влизане в сила на Директива (ЕС) 2023/2413, без да чакат крайния срок за транспонирането ѝ, това определяне изисква време, което се очаква да бъде по-дълго от времето, необходимо за определяне на специалните зони за енергия от възобновяеми източници или специалните зони на електроенергийната мрежа, посочени в член 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577. Това е така, защото с този член не се изисква като част от плана за определяне на зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници да се установят подходящи правила за тези зони, уреждащи ефективни мерки за смекчаване, които да бъдат приети за инсталирането на централи за енергия от възобновяеми източници и съвместно разполагане на съоръжения за съхранение на енергия в тези зони, и не се въвеждат специфични процедури, които да се следват в тези зони. Поради това, за да се улесни допълнително изграждането на проекти за енергия от възобновяеми източници в рамките на временен период, срокът на прилагане на член 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577 следва да бъде удължен, така че да е възможно държавите членки да определят рационално специални зони, без да се засяга възможността за успоредно определяне на зони за ускорено внедряване на енергия от възобновяеми източници съгласно Директива (ЕС) 2018/2001, за да се гарантира, че тези зони са създадени в рамките на срока, предвиден в директивата.
- (22) Директива (ЕС) 2018/2001 включва разпоредба, която предоставя на държавите членки възможността да определят зони за мрежова инфраструктура и инфраструктура за съхранение, необходими за интегриране на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система при определени условия. С оглед на незадължителния характер на член 6 от Регламент (ЕС) 2022/2577 и член 15д от Директива (ЕС) 2018/2001 не съществува правен риск от противоречие, тъй като държавите членки могат да решат коя разпоредба да прилагат или дори да прилагат и двете по време на периода на прилагане на посочения регламент, за да определят едновременно различни зони на електроенергийната мрежа, следвайки съответно различните условия, определени в тези правни актове.
- (23) Разпоредбите на Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда („Орхуска конвенция“), които се отнасят за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземане на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, и по-специално задълженията на държавите членки във връзка с участието на обществеността и достъпа до правосъдие, продължават да се прилагат.
- (24) Принципът на енергийна солидарност е общ принцип на правото на Съюза и се прилага за всички държави членки. При прилагането на принципа на енергийна солидарност предложените мерки дават възможност за трансгранично разпределение на ефекта от по-бързото внедряване на проекти за енергия от възобновяеми източници. Мерките се прилагат за инсталации за енергия от възобновяеми източници в държавите членки и обхващат широк спектър от проекти. Като се има предвид степента на интеграция на енергийните пазари в Съюза, всяко нарастване на внедряването на енергия от възобновяеми източници в дадена държава членка следва да бъде от полза също и за другите държави членки по отношение на сигурността на доставките и по-ниските цени. Това следва да спомогне за преминаването на потоците електроенергия от възобновяеми източници през границите, за да достигнат точките в които са най-необходими, както и да гарантира, че евтино произведената електроенергия от възобновяеми източници се изнася в държави членки, в които производството на електроенергия е по-скъпо. В допълнение новоинсталираните мощности за енергия от възобновяеми източници в държавите членки ще окажат въздействие върху общото намаляване на търсенето на газ в целия Съюз.
- (25) С член 122, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) на Съвета се дава възможност да взема решения, без да се засягат другите процедури, предвидени в Договорите, по предложение на Комисията и в дух на солидарност между държавите членки, относно мерките, съобразени с икономическата ситуация, по-специално ако възникнат сериозни затруднения при снабдяването с определени продукти, по-специално в областта на енергетиката. С оглед на тези съображения, извънредната и все още нестабилна енергийна ситуация и спешната необходимост от незабавно ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници като инструмент за смекчаване на рисковете за сигурността на енергийните доставки на Съюза и нестабилността на цените на енергията, които все още съществуват, представляват ситуацията, описана в член 122, параграф 1 от ДФЕС. Освен това е необходимо да се вземат предвид приближаващият край на мандата на Европейския парламент, времето, необходимо за приемане на законодателство по реда на обикновената законодателна процедура, както и

необходимостта държавите членки и инвеститорите да имат предвидимост и правна сигурност по отношение на правната рамка. За да се отговори на настоящата ситуация, е необходимо удължаване с една година на срока на прилагане на някои разпоредби на Регламент (ЕС) 2022/2577 и добавянето на нова разпоредба, поради което е обосновано член 122, параграф 1 от ДФЕС да бъде правното основание за настоящия регламент.

- (26) Необходимостта от предприемане на действия е неотложна, тъй като Регламент (ЕС) 2022/2577 ще престане да се прилага на 30 юни 2024 г., а инвеститорите и органите трябва да имат възможно най-скоро яснота по отношение на правната рамка, която ще се прилага след това, за да гарантират своите инвестиционни решения и да планират съответно проектите си. Поради това е целесъобразно да се приеме правен акт, с който да се удължи срока на прилагане на посочения регламент няколко месеца преди края на неговото прилагане. Освен това, поради включването на нова разпоредба, настоящият регламент следва да влезе в сила по спешност в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.
- (27) Прилагането на съответните разпоредби следва да бъде удължено временно и заедно с добавената нова разпоредба следва да остане в сила до 30 юни 2025 г.
- (28) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а поради обхвата и последиците на действието могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на тази цел.
- (29) Поради това Регламент (ЕС) 2022/2577 следва да бъде съответно изменен,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Изменения на Регламент (ЕС) 2022/2577

Регламент (ЕС) 2022/2577 се изменя, както следва:

- 1) В член 1 вторият параграф се заменя със следното:

„Настоящият регламент се прилага за всички процеси на издаване на разрешения, чиято начална дата попада в срока на неговото прилагане, и не засяга националните разпоредби, установяващи по-кратки срокове от предвидените в член 5, параграф 1.“

- 2) В член 3 параграф 2 се заменя със следното:

„2. Държавите членки гарантират за проектите, които са признати за проекти от по-висш обществен интерес, че когато се извършва преценка на правните интереси в отделните случаи, при планирането и в процеса на издаване на разрешения се дава приоритет на изграждането и експлоатацията на централи и инсталации за производството на енергия от възобновяеми източници и на свързаното с тях развитие на мрежовата инфраструктура.

Що се отнася до защитата на видовете, първа алинея се прилага само ако и доколкото са предприети подходящи мерки за опазване на видовете, допринасящи за запазването или възстановяването на популациите до благоприятен природозащитен статус, и са предоставени достатъчно финансови ресурси, както и територии за тази цел.“

- 3) Въмква се следният член:

„Член 3а

Липса на алтернативни или задоволителни решения

1. Когато се преценява дали няма задоволителни алтернативни решения за проект за централа или инсталация за производство на енергия от възобновяеми източници и нейното свързване към мрежата, за целите на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО, член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО и член 9, параграф 1 от Директива 2009/147/ЕО това условие може да се счита за изпълнено, ако няма задоволителни алтернативни решения, които да могат да постигнат същата цел на въпросния проект, по-специално по отношение на развитието на същия капацитет за производство на енергия от възобновяеми източници чрез същата енергийна технология в рамките на същия или подобен период от време и без това да води до значително по-високи разходи.

2. Когато се преценява дали няма задоволителни алтернативни решения за проект за мрежова инфраструктура, необходим за интегрирането на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система, за целите на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО, член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО и член 9, параграф 1 от Директива 2009/147/ЕО това условие може да се счита за изпълнено, ако няма задоволителни алтернативни решения, които да могат да постигнат същата цел на въпросния проект в рамките на същия или подобен период от време и без това да води до значително по-високи разходи.

3. При изпълнението на компенсаторни мерки за проект за централа или инсталация за производство на енергия от възобновяеми източници и свързаната с това мрежова инфраструктура, необходима за интегриране на възобновяемите енергийни източници в електроенергийната система, за целите на член 6, параграф 4 от Директива 92/43/ЕИО, държавите членки могат да разрешат такива компенсаторни мерки да се изпълняват успоредно с изпълнението на проекта, освен ако има ясни доказателства, че конкретен проект би засегнал необратимо екологичните процеси, които са от съществено значение за поддържането на структурата и функциите на защитената зона, и би застрашил цялостната кохерентност на мрежата „Натура 2000“ преди въвеждането на компенсаторните мерки. Държавите членки могат да разрешат посочените компенсаторни мерки да бъдат адаптирани с течение на времето в зависимост от това дали се очаква да възникнат значителни отрицателни последици в краткосрочен, средносрочен или дългосрочен план.“

4) В член 5 параграф 1 се заменя със следното:

„1. Продължителността на процеса на издаване на разрешения за модернизирането на проекти за енергия от възобновяеми източници, разположени в специална зона за енергия от възобновяеми източници или специална зона на електроенергийната мрежа, посочена в член 6, включително разрешенията, свързани с модернизирането на активите, необходими за свързването им към мрежата, когато модернизирането води до увеличаване на мощността, не превишава шест месеца, включително с оценките на въздействието върху околната среда, когато такива се изискват от съответното законодателство.“

5) Член 8 се заменя със следното:

„Член 8

Срокове за процеса на издаване на разрешения за модернизиране на централи за енергия от възобновяеми източници в специални зони за енергия от възобновяеми източници или специални зони на електроенергийната мрежа, посочени в член 6

При прилагането на сроковете, посочени в член 5, параграф 1, следното време не се отчита като част от тези срокове, освен когато съпада с други административни етапи на процеса на издаване на разрешения:

- а) времето, през което се изграждат или модернизируют централите, техните мрежови връзки и, с оглед на осигуряване на стабилността, надеждността и безопасността на мрежата — съответната необходима мрежова инфраструктура; и
- б) времето, което се отнели административните етапи, необходими за извършването на значителни подобрения на мрежата, които се изискват за осигуряване на стабилността, надеждността и безопасността на мрежата.“

6) В член 10 се добавя следният параграф:

„Член 1, член 2, точка 1, член 3, параграф 2, член 3а, член 5, параграф 1, член 6 и член 8 обаче се прилагат до 30 юни 2025 г.“

Член 2

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила в деня след публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент се прилага от 1 юли 2024 г.

Член 1, точка 3 обаче се прилага от влизането му в сила.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на 22 декември 2023 година.

За Съвета
Председател
P. NAVARRO RÍOS